

DEEL 3: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies voor het al dan niet moeten nemen van maatregelen

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek kan een advies geformuleerd worden betreffende het al dan niet nemen van bijkomende maatregelen in het kader van verder archeologisch vooronderzoek op het projectgebied langs de Oudenaardsesteenweg, Deinsesteenweg, de Soeverijnstraat/Souverainestraat, de Karreweg en de Lulstraat in Deinze, Kruishoutem en Nazareth. De gegevens afkomstig uit deze onderzoeksfases worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer geplande bodemingrepen en bouwwerken op het plangebied. Uit deze confrontatie moet duidelijk blijken of bijkomende maatregelen nodig zijn voor verder archeologisch onderzoek. Het advies bepaalt, indien nodig, welke specifieke maatregelen getroffen moeten worden.

1.1. Volledigheid uitgevoerde vooronderzoek

Na het bureauonderzoek voor de ontwikkelingen op Groot Prijkels is een archeologienota opgesteld. In het kader van het uitgestelde vooronderzoek dat in het programma van maatregelen is beschreven, zijn hier op een aantal percelen een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd. Aangezien deze fase geen goed bewaarde podzolen of afgedekte loopoppervlakken kon identificeren, vervielen de eventuele verkennende en waarderende archeologische boringen uit het programma van maatregelen. Daarop werd overgegaan tot een archeologisch proefsleuvenonderzoek op de geboorde zones. Op één zone kon nog niet geboord worden, omdat het terrein nog niet in eigendom is. Om het proefsleuvenonderzoek te kunnen verder zetten, zijn twee extra raaien uitgezet op percelen 729c, 729d, 727b in Deinze en perceel 9r (partim) in Nazareth.

Het hoofddoel van het proefsleuvenonderzoek was de aan- of afwezigheid en eventuele spreiding van archeologische (artefacten)sites definitief vast te stellen. Ondanks enkele ontoegankelijke zones (bebouwing, diepe grachten en leidingen...) is een voldoende groot percentage van dit deel van het projectgebied onderzocht. Na de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek blijkt dat zich binnen het plangebied geen archeologische site bevindt. De aangetroffen sporen lijken op basis van de vulling voornamelijk in de nieuwe, nieuwste tijd of recente periode te dateren. Daarnaast zijn een aantal ongedateerde sporen aangetroffen, zoals natuurlijke sporen, karresporen en een houtskoolmeiler. Op basis van de resultaten van het uitgevoerde archeologisch onderzoek zijn het archeologisch potentieel van het plangebied en de kansen op kenniswinst voldoende ingeschat, en kan een correct onderbouwd programma van maatregelen worden opgemaakt. Er dienen op dit deel van het projectgebied geen bijkomende fases van archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, of een archeologische opgraving uitgevoerd te worden.

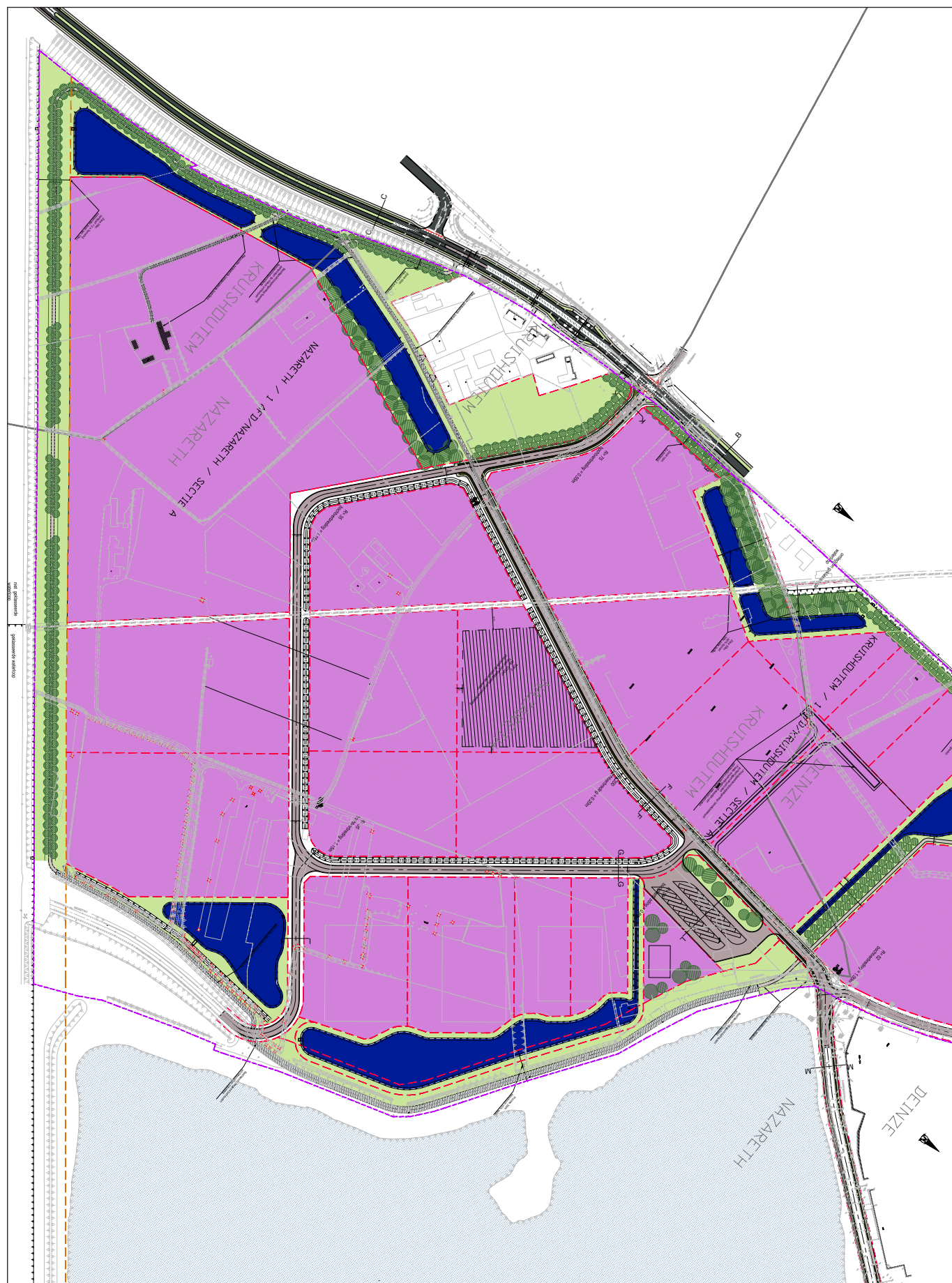
Tijdens het proefsleuvenonderzoek is een kolenbranderskuil gevonden, die al volledig opgegraven is. De bulkstalen die bij het onderzoek genomen zijn van de houtskoolrijke vulling heeft potentieel voor verder onderzoek dat nog uitgewerkt moet worden. Na het zeven van de monsters moet op het residu een anthracologisch onderzoek en een radiokoolstofdatering gebeuren.

1.2. Afwezigheid van een archeologische site

Deze nota handelt over het onderzoek dat in uitgesteld traject is uitgevoerd op de delen van het projectgebied tussen de Oudenaardsesteenweg, Deinsesteenweg, Karreweg, de Lulstraat en de Soeverijnstraat in Deinze, Kruishoutem en Nazareth. Tijdens dit onderzoek is slechts één relevante archeologische structuur aangesneden, in de vorm van een houtskoolmeiler. De kuil is reeds opgegraven, waardoor geen verder terreinwerk nodig is. Er is geen verwachting voor de aanwezigheid van een archeologische site op het terrein.

1.3. Impactbepaling

Op dit deel van Groot Prijkels worden zowel nieuwe wegen aangelegd, groenzones, waterinfiltratiebekkens en zones voor industriebouw gepland met de nieuwe bouwwerken. Deze bouwwerken zorgen voor een verstoring en vernietiging van het archeologische bodemarchief.

Figuur 108: Overzicht van de geplande bouwwerken op het zuidelijke deel van Groot Prijkels

Gezien de aard van de bouwwerken is er geen mogelijkheid voor *in situ* behoud en dienen alle aangetroffen relevante sporen geregistreerd te worden. Voor een meer gedetailleerde beschrijving van alle bouwplannen, met oppervlaktes en dieptes wordt verwezen naar hoofdstuk 1.3.3. Geplande werken en bodemingrepen, van Deel 2: Verslag van resultaten, in de archeologienota met ID 102. De aangetroffen houtskoolmeiler ligt in een zone die als percelen voor industriebouw gebruikt zal worden.

1.4. Waardering van de archeologische site

De archeologische site bestaat uit één houtskoolmeiler en is reeds volledig opgegraven. Een deel van de vulling van het spoor is bemonsterd. Dit monster heeft nog potentieel voor kennisvermeerdering. Anthracologisch onderzoek en radiokoolstofdatering zullen meer informatie geven over de datering van het spoor, de landschapshistoriek op lokaal en regionaal niveau en de ontginning van het gebied.

1.5. Bepaling van de maatregelen

Het proefsleuvenonderzoek is uitgevoerd op percelen 713b, 714b, 727b, 729d, 729c van afdeling 3, sectie B in Deinze; percelen 23e, 26b, 26e, 26f en 10a (partim) van afdeling 1, sectie A in Kruishoutem en percelen 24d, 9r (partim), 10a (ontoegankelijk) van afdeling 1, sectie A in Nazareth. Op deze percelen zijn geen relevante sporen meer aanwezig en is geen verder onderzoek nodig. Een aantal aanliggende percelen is bebouwd of ontoegankelijk. Deze percelen kunnen op basis van het proefsleuvenonderzoek ook worden vrijgegeven, hier is geen verwachting voor het aantreffen van relevant erfgoed. Het betreft perceel 727c (Deinze), het bebouwde deel van perceel 714b (Deinze), de bebouwde percelen 9s en 9t (Nazareth). Ook op de delen van de Lulstraat en Soeverijnstraat die langs het projectgebied liggen, worden geen relevante sporen verwacht. Deze delen worden vrijgegeven.

Op alle onderzochte percelen van dit projectgebied dient geen verder terreinwerk meer te gebeuren, ze worden vrijgegeven voor de start van de bouwwerken, waar in eerste instantie een nieuwe weg wordt aangelegd op het uiterste zuidelijke deel. Daarnaast moet nog een verwerking gebeuren van het aangelegde archeologische ensemble met betrekking tot de aangetroffen houtskoolmeiler.

2. Programma van maatregelen voor verdere verwerking

Bij het proefsleuvenonderzoek op dit deel van het projectgebied is één kolenbranderskuil aangetroffen, waar potentieel is voor kennisvermeerdering. Het kennispotentieel kan gerealiseerd worden op basis van de gegevens en stalen die tijdens het proefsleuvenonderzoek gegenereerd zijn. Gezien er slechts één houtskoolmeiler is aangetroffen, komen deze structuren voor in lage densiteit. De kostprijs van een vlakdekkend onderzoek en de lage kans tot relevante kennisvermeerdering hiervan zijn afgewogen, er wordt geen verder terreinonderzoek geadviseerd.

2.1. Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Om een maximale kenniswinst van het projectgebied te genereren wordt geadviseerd op de houtskoolstalen uit houtskoolmeiler 032201 zowel 1 radiokoolstofdatering en 1 anthracologisch onderzoek uit te voeren. Dergelijk natuurwetenschappelijk onderzoek kan informatie opleveren over de datering van deze ontginningen en door het vaststellen van de specifiek gebruikte houtsoorten bovendien inzicht verschaffen over de landschapshistoriek op lokaal en supraregionaal niveau. De onderzoeksvragen die bij het verder onderzoek beantwoord moeten worden zijn:

- Wat is de datering van het spoor?
- Welke kennis kan het anthracologisch onderzoek genereren over de landschapsgeschiedenis en de landschapshistoriek van het projectgebied?
- Welk kennispotentieel heeft de archeologische site op regionaal niveau en in breder perspectief?

2.2. Onderzoeksstrategie en -methode

Tijdens het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek op dit deel van Groot Prijkels werden geen indicaties aangetroffen voor de aanwezigheid van een archeologische (artefacten)site. De archeologische neerslag van de menselijke landinrichting en landontginning bestaat uit grachten en greppelsystemen, een aantal kuilen, twee bomkraters en een kolenbranderskuil of houtskoolmeiler. Op deze houtskoolmeiler dient verder onderzoek te gebeuren op basis van de bulkstalen.

Dergelijke kolenbranderskuilen worden in verband gebracht met de ontginningsfase van een bepaald gebied of regio en kunnen veel informatie verschaffen over de historiek van het landschapsgebruik. Hoewel het zeer verspreid gelegen structuren betreft, bevatten ze dus wel degelijk enige informatie en ook potentieel tot kennisvermeerdering. De aangetroffen structuur is intensief onderzocht en bemonsterd met het oog op de uitvoer van natuurwetenschappelijk onderzoek. Om contaminatie te vermijden werd ervoor gekozen om enkel de houtskoolrijke laag van de desbetreffende sporen als representatief staal te bemonsteren. Er zijn twee emmers van 10l in bulk genomen, wat voor het spoor neerkomt op 20l staal. Concreet kan een ¹⁴C-dateringsonderzoek meer inzicht verschaffen in de datering van deze ontginning, terwijl anthracologisch onderzoek meer informatie kan genereren over de landschapshistoriek op lokaal en supraregionaal niveau door de determinatie van de specifiek gebruikte houtsoorten.

De bulkstalen zullen worden door De Logi & Hoorne uitgezeefd. Er zal een staal van 1 liter apart gehouden worden als reservestaal. Het residu worden opgestuurd voor analyse. De stalen zullen door BIAX anthracologisch onderzocht met als doel de voormalige vegetatie in kaart te brengen. Het hout wordt op soort gedetermineerd. Daarnaast kan ook de structuur van de houtskool bestudeerd worden om de kwaliteit van het hout vóór het verbranden (insectenvraat en schimmels) en de impact van de verbranding zelf (hoge/lage temperaturen, secundair verbrand) na te gaan. Ook de verwerking van de fragmenten kan onderzocht worden, gezien dit informatie kan opleveren over gebeurtenissen na het verkolen (verplaatsing door wind, uitdroging, etc.). Het radiokoolstofonderzoek zal worden uitgevoerd door het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK). De bevindingen van alle onderzoeken zal in de vorm van een verslag worden aangeleverd.

2.3. Conservatiestrategie

De gezeefde stalen worden zoals gesteld in de Code van Goede Praktijk, bewaard in droge, luchtdichte containers. Alle aangemaakte gegevens — dit omvat de nota, de foto's, de figuren, de lijsten, de verslagen van de specialisten, de plannen kaarten en lagen in GIS — worden digitaal bewaard op minstens twee individuele dragers zodat ze bij vernietiging van één drager niet verloren zijn. Voor het bulkstaal wordt per spoor een reservestaal van 1l bijgehouden.

2.4. Geschatte tijdsduur en kostenraming van het verdere onderzoek

De verwerking van de bulkstalen omvat het zeven van het staal (20l), de analyses door specialisten voor anthracologisch onderzoek en radiokoolstofdatering en het beschrijven van de resultaten in een nota. Voor het uitgeven en verzenden wordt 2 uur voorzien, wat overeen komt met een kostprijs tussen de €50 en 70. Voor het spoor wordt 1 radiokoolstofdatering en 1 anthracologisch onderzoek geadviseerd, dat moet worden verricht door specialisten. In totaal kan er gerekend worden op een kostprijs tussen €650 en 850 voor het anthracologisch onderzoek en €400 tot 500 voor de radiokoolstofdateringen. Om de resultaten van de analyses te bespreken in een nota wordt 1 mandag voorzien. Dit zal ongeveer €250 kosten. De volledige verdere analyses en uitwerking van het verdere onderzoek op de drie houtskoolmeilers komt bijgevolg op een kostprijs tussen €1350 en 1650.

3. Stand van zake onderzoek Groot Prijkels

In een eerste fase zijn de percelen rondom het kruispunt van de Gaversesteenweg en Karreweg in een nota gerapporteerd. Deze nota (ID 3770) is in juli 2017 bekrachtigd, er dient geen verder onderzoek uitgevoerd te worden.

Een tweede nota omvat de percelen in het noorden van het projectgebied, waar een bufferzone in de vorm van een bos wordt aangeplant. De landschappelijke booronderzoeken en proefsleuven zijn hier uitgevoerd zijn gerapporteerd in een nota die bekrachtigd is in augustus 2017 (ID 4281). Op deze percelen was geen verder onderzoek noodzakelijk.

Er is een aparte nota opgesteld voor de heraanleg van het kruispunt van de Lulstraat en de Soeverijnstraat in de zuidwestelijke hoek van het projectgebied Groot Prijkels. Dit omvat een terrein van 20,5ha.

De huidige nota omvat vijf verspreide zones op het zuidelijke deel van Groot Prijkels. Op dit plangebied van 11,9ha is geen verder terreinonderzoek meer nodig.

Voor een aantal zones moet nog terreinonderzoek worden uitgevoerd en is nog niet duidelijk in hoeveel nota's en wanneer dit zal uitgewerkt worden. Dit gebeurt in functie van de verwerving van de gronden en de planning van de bouwwerken.

De zones met bos op perceel 808b (Deinze) en 275h en 275g (Nazareth) zijn ondertussen vrijgesteld van verder booronderzoek. De proefsleuven kunnen pas na het rooien van het bos uitgevoerd worden, in het najaar van 2017. De verwerking van de resultaten in een nota volgt in november - december 2017.

Voor een aantal percelen lopen gerechtelijke procedures, waardoor moeilijk in te schatten is wanneer het uitgesteld vooronderzoek hier kan plaatsvinden. Het betreft percelen 46k en 2k (Kruishoutem), 24d, 26b, 36h, 17e, 20m (Nazareth), 719a, 721a, 726n, 723a en 720 (Deinze). Vermoedelijk zijn deze midden 2018 toegankelijk.

De gronden van de azaleakweker aan de lulstraat in Kruishoutem zullen pas vanaf 2020 toegankelijk zijn. Hiervoor loopt een uitdoofscenario.

Deze planning blijft een voorlopige planning. Onder invloed van verschillende factoren kunnen nog steeds wijzigingen gebeuren in de timing en de opdeling in verschillende nota's.

